

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Františkanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak teden. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebej. Polt. čeh. rač. 11.197. Telefon 3112.

Nov poizkus za sporazum med SHUD in UJU.

Že v zadnji številki smo poročali o razpoloženju med hrvatskim učiteljskim in stanovskim učiteljstvom za sporazum hrvatskega učiteljskega in stanovskega učiteljstva, ki je včlanjeno v SHUD in člani UJU.

Danes priobčujemo oficijelno pismo predsedstva SHUD in pismo predsedstva UJU v tej zadevi, ki pomeni nov korak k zblizanju.

Predsednik Saveza hrvatskih učiteljskih društev je poslal Izvršnemu odboru UJU naslednje pismo:

P. n. upravi »Udruženja Jugoslovenskega učiteljskega« v roke predsednika gospoda Vlasta Petroviča v Beogradu.

V »SHUD« udruženo hrvatsko učiteljsko, vodeno v duhu idej svojega velikega blagopokojnega prvaka Filipovića, je bilo prvo od vsega učiteljskega v današnji kraljevini, ki je sprejelo na »Savezov« skupščini l. 1919. naslednji sklep: »Prisrčno pozdravljamo in osvajamo misel o združenju vseh dosedanjih vrhovnih učiteljskih stanovskih organizacij iz raznih pokrajin naše nove države v skupno zajednico, v kateri bi naš S. H. U. D. na podlagi svojih pravil obdržal svoje delo in popolno lastništvo svoje imovine.«

To resolucijo so v celoti sprejele »Savezove« skupščine, ki so se vršile l. 1921. in 1927.

Izvršujoč pooblastilo, dano mi po sklepu »Savezove« skupščine z dne 28. in 29. avgusta 1927., da naj ukrenem vse potrebno za realizacijo naše neomajne želje, ki jo vsebuje sklep iz l. 1929. in ki je sedaj okrepljena s tem, ker je vse hrvatsko učiteljsko eno-dušno prežeto z najsrčnejšo težnjo, naj bi že enkrat prenehal škodljivi razdor med učiteljskima stanovskima organizacijama, da tako pomaga učiteljsko z vsemi svojimi močmi, pri uresničenju intencij Njegovega Veličanstva kralja za odstranitev zaprek ureditve naše države Jugoslavije. — Prosim Vas, gospod predsednik, da blagovolite vzeti vse to na znanje in da vztrajate na tem, da bodo pravila UJU, ki se sedaj menjajo, taka, da omogočijo prepotrebno bratsko sodelovanje našega »Saveza« z »UJU« in da mi o tem izvolite čim prej poročati, da bomo mi svoja pravila spremenili in prilagodili Vašim.

Za upravo »S. H. U. D.« — S tovarišimi pozdravom vdani predsednik Ivan Tomažič. Odgovor Izvršnega odbora UJU se glasi sledeče: Savezu Hrvatskih Učiteljskih Društev v Zagrebu. — Prijeli smo vaše pismo z dne 1. novembra 1929. in vam nanj takoj odgovorjamo.

Z veseljem sprejemamo vsak predlog katerikoli učiteljske grupe, ki gre za tem, da se ustvari pravo edinstvo vseh učiteljskih moči v naši državi. Od nekdaj je bila naša težnja, da se združimo vsi v eno stanovsko zajednico, ker je to edinstvo prvi pogoj uspeha. Za nas ni bilo tudi prej nikakih zaprek, da se združimo vsi učitelji iz vse države v skupni organizaciji, ker je to ujedinjenje po našem prepričanju, potrebovalo samo iskren stanovski čut in stanovsko zavest. Stojec na tem principijelnem stališču, smo vstopili v internacionalno učiteljsko federacijo in s to široko učiteljsko zajednico postavili, v važnih šolskih in učiteljskih vprašanjih, skupno fronto, pa bi bilo nenormalno, da vzdržujemo in želimo razdeljenost stanovsko fronto v lastni državi.

Ampak, na žalost ne razvidimo iz vaše pisma, da imate vi isto mišljenje o sta-

novski organizaciji. Po mandatu, ki ga imamo in po mišljenju učiteljskega, ki ga predstavlja, ne moremo razumeti potrebe nadaljnega obstoja dveh stanovskih udruženj in ne razumemo zakaj naj bi bodoča pravila osigurala samo bratsko sodelovanje našega Saveza z UJU, a ne popolne zajednice z njim. Ako stojite vi na stališču, da je organizacija potrebna in to zaradi stanovskih in šolskih interesov, potem ne obstoja nikak principijelen razlog, da v tej organizaciji ne sodelujete kot pravni člani nogo, da sodelujete samo kot zasebna celota.

Da bi moglo priti v tem pogledu do resnih razgovorov, je prepotrebno, da pridete tudi vi, glede razumevanja osnovnega karaktera naše stanovske organizacije, do istega principijelnega stališča, ki ga imamo mi. Prvi vaš korak v tem smislu bi bil, da se vaše društvo včlani v UJU, da si tako pri-

dobi pravico glasovanja in sodelovanja na prihodnji skupščini, ki bo sklepala o praviilih. Takrat lahko iznesete vse svoje težnje in svoje mišljenje. Sodelovali boste neposredno pri sprejemanju pravil UJU in tako pripomogli, da bodo pravi izraz volje in mišljenja vsega učiteljskega.

To je po našem mišljenju edino pravilna pot, po kateri se more priti do rešitve odnosa med našima udruženjima; in če se vi s tem strinjate, nam bo posebno drago, da v odgovoru na to pismo, dobimo konkretnije predloge za realizacijo tega vprašanja. — Predsednik UJU: V. K. Petrović. — Tajnik: M. Mihailović.

Iskreno želimo, da bi to vprašanje stopilo že enkrat za mrtve točke in nastopi skoro dan, ko bo vse učiteljsko Jugoslavije ujedinjeno v enotni stanovski organizaciji.

Delovanje ožjega sosveta UJU - Poverjeništvo Ljubljana.

(Poročilo iz 4. seje dne 3. novembra 1929.)

Otvoritev.

Poverjenik tov. Skulj otvori sejo in ugotovi sklepčnost. Opravičili so svojo odsotnost tov. Gosak, Musek in Plavšak. Seje se ni udeležil tov. Lapajne.

Mladinski list.

Poverjenik poroča kratko o delovanju odbora Mladinske Matice in pove, da je odbor vrnil mandat za izdajanje mladinskega lista. Ker je treba izvršiti sklep pokrajinske skupščine, predlaga, naj izdaja poverjeništvo samo mladinski list. Stavi primerne predloge. K predmetu govori še tov. Ribičič. Sklepi:

1. V odsek za mladinski list se nominirajo tovariši: Mazi, Mencin in Slapšak z naročilom, da kooptirajo po potrebi še kakega člana.

2. Urednik novemu mladinskemu listu bodi tov. Ribičič!

3. Tov. Ribičič in Mencin se poverita, da sestavita primeren oklic na članstvo, ki naj se objavi v »Učit. Tovarišu«.

4. Poverjenik sestavi potrebne propagandne tiskovine.

5. List naj izide v decembru.

Odobrenje zapisnika.

Tajnik tov. Kobal prečita zapisnik o 3. seji ožjega sosveta in dopis tov. Lapajne, ki je zahteval prepis še neodobrenega zapisnika in o katerem trdi, da je potrjen. Pod predsedstvom tov. Hrena se je vršila o tem obširna in stvarna debata, ki so vanjo posegli vsi člani ožjega sosveta in dali svoje izjave.

Sklep: Seja ožjega sosveta soglasno konstatira, da je tov. Lapajne iznesel besedilo neverificiranega zapisnika o seji ožjega sosveta na društveno zborovanje, čeprav je bilo pri predložitvi prepisa na dopisu izrecno dostavljeno, da je zapisnik še neverificiran. Po verifikaciji zapisnika in izjavi članov ožjega sosveta je resničnost besedila v zapisniku ugotovljena, na kar je bil zapisnik soglasno odobren.

Tajnikovo poročilo.

Tajnik poroča o dopisu tov. Kosina in kamniškega učiteljskega društva in o brzogajki tov. Gosaka, o poročilu kranjskega in radovljanskega učiteljskega društva in njih sklepih, o popravku tov. Žagarja in o predlogih, ki so ostali po sklepu seje širjega sosveta »in suspensio«. Sklepi:

»Znamenje, da ni krivda mojih kmetov, da nimamo železnice, je baš dejstvo, da so za radio pokazali več zanimanja, kot marsikje, kjer teče železnica skozi vas.«

»Kot, zanimivo. Kdo pa je prebivalce ti ste zakezne fare tako navdušil za radio?«

»S ponosom, vendar brez vsake samohvale povem, da je to slučajno moja zasluga. Docela slučajno. Poslušaj. V Ameriki imam brata, ki se je bil za lanski Božič vrnil v domovino, da obišče sorodnike. Domači so mu pravili, da »prodajam dolgčas« v dolenjskih hribih. Vrli bratec mi je sklenil kot bogat Amerikanez odkupiti ves moj dolgčas in mi je v ta namen prinesel krasen radio-aparat s šestimi žarnicami in zvočnikom. Nepopisno sem bil vesel tako lepega darila. Še isti večer sva z bratom poslušala v zasneženih »dolenjskih hribih«, tri ure od železniške postaje direktni prenos koncerta pariške radio-postaje. Namesto šampanjca sva imela pred seboj čutarico cvička, kranjske klobase in božično potico.

Po bratovem odhodu je ostal radio moj najboljši in najzvestejši tovariš. Vse tisto, za kar sem moral prej žrtvovati težko prihranjene pare, ko sem se vozil v mesto in plačeval drago vstopnino v gledališče, h koncertu itd., mi sedaj nudi radi vsak večer v najprejstnejši izbiri za borih 25 Din na mesec.

In ne samo to. Prijatelj, da ti veš, koliko važne vzgojne snovi črpam iz radia!

Kako prav mi to pride v izvrševanju poklica! Radio-predavanja iz vzgojeslovja so zame naravnost neprecenljive važnosti. Učitelj s svojimi prejemki v današnjih razmerah težko utrpi naročnino dragih knjig in publikacij o moderni vzgoji. A zaostajati za modernimi vzgojnimi metodami zopet ne smeš, moraš se neprestano učiti, iskati, izpopolnjevati svoje znanje, prilagodevati se duhu časa in razmer. Naj bi se vsi moji stanovski tovariši prepričali, da je v tem oziru najboljši, a obenem najcenejši svetovalec — radio.«

»Nu, in kakšno korist ima od Tvojega radia Tvoja okolica?«

»Prve dni, ko sem dobil aparat v stanovanje, sem imel z našimi preprostimi očanci dokaj zabave. Ker sem se sam prav po otročje veselil radia, sem hotel to svojo nedolžno radost deliti tudi z drugimi. Neko nedeljo dopoldne sem povabil župana in tri občinske svetovalce, naj pridejo in si ogledajo moje »čudo«. Zmajevali so s plešastimi glavami, se praskali za ušesi in skrbeli, če ima v tej napravi morda sam peklensček svoje krepilje vmes. Moral sem jim pojasniti načelo radijeve iznajdbe, nakar so dobili nekoliko več zaupanja. Kmalu pa so se tako razvabili, da so mi skoro vsak večer vsiljevali svoje obiske, češ: »Naj no nekoliko posedi mo in poslušamo, ko tako lepo poje!« Po fari pa je šlo od ust do ust: »Naš nadučitelj ima pa radio, radio, radio! Še vreme vam ta spak prerokuje!«

deklaracije in delegacijskih sklepov, program in smernice, kaj bi bilo še storiti in kako organizacijo izboljšati. »Poverjeništvo ima nalogo to poročilo razmnožiti in razposlati vsem društvom v razpravo. Smernice, ki si jih bodo društva osvojila, pridejo v list in v razpravo pred skupščino.

Le na ta način bo članstvo in tudi vodstvo organizacije na jasnem, za kaj gre ter bodo dane potrebne garancije za miren in stvaren ter uspešen potek skupščine.

3. Vseh društvenih zborovanj naj se udeleži zastopnik okrožja in vsaj 1 član vodstva poverjeništva.

4. Ožji sosvet poveri tovariše: Ribičiča, Plavšaka, Skalo in Verka, da uredi neso-glasja s celjskim društvom. Vodstvo tega se poveri tov. Ribičiču.

5. V OIO se kooptira tov. Dobršek, Šuligoj, Tiran in Jurančič (če je član UJU).

6. Predlogi kranjskega učiteljskega društva z dne 3. in 19. oktobra t. l. se obdrže »in suspensio« in pridejo pred sejo širjega sosveta, poročilo z dne 19. oktobra se objavi istočasno s poročilom o seji ožjega sosveta.

7. Poročilo radovljanskega učiteljskega društva s predlogi vred se predloži seji širjega sosveta.

8. Popravek tov. Žagarja o seji širjega sosveta se predloži tej v odločitev.

Poslovnik tiskovnega odseka.

Tov. poverjenik poroča o sejah tiskovnega odseka »Učit. Tovariša«, tov. Ribičič pa prečita poslovnik. Sklep:

1. Poslovnik se sprejme in objavi v »Učit. Tovarišu«.

2. Ker je večina članov ožjega sosveta proti temu, da bi imeli člani uredniškega konzorcija pravico svetovalnega glasu pri sejah ožjega in širjega sosveta, se točka 6. d. poslovnika prepusti v rešitev seji širjega sosveta.

Sklep i: 1. Razpravljalo se je o zadnjih učiteljskih imenovanjih.

2. Izjava tov. Pahorja se ne priobči v »Učit. Tovarišu«, ker zadostuje pojasnilo poverjeništva, ki se nanjo nanaša.

UJU — poverjeništvo Ljubljana,

dne 12. novembra 1929.

Andrej Skulj, poverjenik. Josip Kobal, tajnik.

Za dekliske krožke.

Nekaj tovarišic se je obrnilo na odsek za dekliske krožke po nasvet glede primernega čtiva. Toda preden opozorim na eno ali drugo knjigo ali list, moram poudariti še enkrat to, kar se je že nešteto krat naglašalo: pri izbiri snovi in metode je treba imeti pred očmi vedno smoter. Potem se bo našla pot, delo pa bo imelo uspeh, ki je predpogoj, da se bo naša izobraževalna akcija med narodom obdržala in poglobila v zasnovanem pravcu. Vzgojiti našo ženo, dvigniti njen kulturni nivo, vcepiti ji zavest njene polnovrednosti, njene soodgovornosti za napredek naroda in človeštva vobče — to nalogo imej učiteljica pred očmi, ko prične z delom. Toda približati se je treba v najbolj privlačni obliki, prepričati je treba ženo, da gre za njen in njene najbližje okolice dobrobit. In v tem smislu je treba pričeti z delom. Prvo iniciativno naj dajo udeležence same, iz svojega lastnega življenja in trpljenja naj črpajo prvo spoznanje. Na to naj gradi učiteljica dalje — toda brez vsiljevanja, da se komaj občuti,

Od časa do časa povedem v stanovanje tudi manjše skupine svojih učencev, ki strme poslušajo radijev program. Odkar imam aparat, se mi ni bilo treba nobenkrat posluževati v šoli disciplinarnih sredstev. Razredi kar tekmujejo med seboj v marljivosti in uspehih. Nobenih lenuhov ni v moji šoli, zakaj vsi vedo, da jih čaka za pridno učenje brezplačna vstopnina k radio-koncertu v mojem stanovanju. In to vleče! Znati je treba, moj ljubci bre!

»Ni napačna metoda to. Brez dvoma si na ta način postal med prebivalci zelo popularen.«

»Res, tudi v tem oziru mi je radio veliko pripomogel, da sem si utrl pot v srca teh dobrih ljudi. Saj to mora biti končno priznanje devanve vsakega idealnega vzgojitelja mladine, kajti šola brez podpore in zaupanja otrokovih staršev, ne more nikoli doseči polnih uspehov.«

»Po kaj pa si prav za prav prišel v Ljubljano, ko si tako navezan na svoj radio in tamkajšnje ljudi?«

»Za županovo hčerko, ki se bo prihodnji teden omožila, sem prišel po naročilu njene očeta kupiti radio-aparat, ki ga bo dobila za poročno darilo.«

LISTEK.

NACE PIK:

Radio — učiteljski tovariš.

Imam prijatelja, ki že nekaj let službuje nekje na Dolenjskem kot upravitelj šestranske osnovne šole. Poznam kraj; med najlepše ga prištevajo daleč naokoli. Le to je neprijetno, da je najbližja železniška postaja oddaljena dobre tri ure hoda. Zato se prijatelj tako težko odloči, da bi se odpravil n. pr. v Ljubljano. Prejšnja leta se je večkrat pojavil v prestolici, ker je zažejalo njegovo dušo po svežih umetniških užitkih. Moj prijatelj ima namreč mnogo smisla za take stvari. Gledališče, koncerti, kulturne prireditve vobče ga nadvse zanimajo.

Nad leto dni se nisva videla. Zato me je jako presenetil te dni njegov nepričakovani obisk.

»Glej ga, Ti si?«, sem se zavzel. »Sem mislil, da si se že docela pokmetil.«

»Nasprotno, moj dragi! Le pridi, da se prepričaš, kako daleč sva že radio in jaz naše kmete pomeščanila!«, je samozavestno odvrnil.

»Beži, beži! Saj se vas še železnica ogiblje, pa se boste z radijem ponašali!«, sem šaljivo dvomil.

Učiteljsko vseh šol posveti do 29. t. m. svoje delo nabiranju naročnikov za „Naš rod“.